

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

3. Præsentatas pridem &c. Bulla ad litteras, & Nuncios Regis responsoria
de Treugis, & de attemptatis contra Treugas, ac super variis hinc inde
tractatis, pacem bellumque tangentibus; anno 1345.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

ANNO
1345.

II.
Ex Arch.
Angliæ
Rymer
Tom. 5.
pag. 439.

Ad Regem Angliæ, quod inclinet animum ad pacem: adjiciens nova tangentia Turcas: anno 1345.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, carissimo in Christo Filio Eduardo, Regi Angliæ illustri, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Dudum afflictionibus variis & diris oppressionibus, quibus illi hostes ferocissimis, Turcæ vid. Persecutores & Blasphemi nominis Christiani persecuti fuerant immaniter, & persequi continuò non cessabant Fideles Christi, ejus pretioso redemptos sanguine in Romania, ac partibus aliis Transmarinis circumadjacentium Regionum degentes, anxii relatis sæpius repetitis, non sine vehementi dolore cordis auditis, paternæ pietatis & compassionis viscera nequivimus continere, quominus eidem Christianicis, qui ab eisdem Turcis tam per terram, quam per mare hostiliter lacebantur, quasi continuè spoliabantur, vulnerabantur, interficiebantur, & nonnulli utriusque sexus sub captivitate Turcharum ipsorum miserabili vendebantur ut pecudes, & ad abnegationem Fidei Catholicæ, pro dolor cogebantur, providè de succursu aliquo & defensione contra tam abominabilem & ignominiosam toti Christianitati sævitiam curaremus. Quamobrem manus sub divinæ miserationis auxilio ponentes ad fortia auxilia, tam per vos, quam per carissimum in Christo Filium nostrum, Regem Cypri illustrem, ac dilectos Filios, Magistrum & Fratres Hospitalis Sancti Johannis Jerosolymitani, Ducem & Commune Venetiarum, & quosdam Fideles alios præfita, certum Galearum Stolum hominibus armigeris & aliis rebus necessariis sufficienter muniturum, ad partes illas pro succursu & defensione prædictorum Fidelium, & repressione hostium, sub Principali Gubernatione ac Regimine Venerabilis Fratris nostri Henrici Patriarchæ Constantinopolitani, Apostolicæ Sedis in partibus illis Legati, ordinavimus destinandum. Et licet armata Stoli potentia hujusmodi, cum nonnullis Fidelibus, in auxilium Christianorum & conculcationem dictorum infidelium, illuc fervore devotionis accedentibus, multum represserit crudelitatem & sævitiam hostium eorundem; tamen his diebus præteritis, divinâ clementiâ, quæ nunquam cessat in suis Fidelibus, & spem suam in ea figentibus, à benedictionibus gratiarum, suæ dexteræ potentiam uberius extendente, præfatus Patriarcha cum eodem Stolio, & multis viris fidelibus strenuis, ejusdem zelo Fidei Orthodoxæ accensis, ad civitatem Smirnæ, locum utique fortissimum, & portum maris habentem optimum, in quibus prædictorum Turcarum gens, nationis fœtidæ, specialiter, sicut intelleximus, spem suæ feracitatis ponebat, & inde majora damna intulerant, & inferre poterant Fidelibus antedictis, accessit; Et quamquam civitas ipsa, intra & extra, cum portu prædicto, munita esset innumera multitudine Paganorum, inter quos erat Marbaxanus, Dux & Rector magnus ipsorum, felix tamen Christianorum exercitus, in quo pauci erant respectu multitudinis infidelium prædictorum, in virtute illius, à quo est omnis virtus & victoria, intrepidè contra Paganorum Exercitum ac fortiter

& strenuè irruens, post conflictus aliquos, eisdem devictis gloriose Fidei hostibus, civitatem eandem, cum portu, & fortalitiis suis, posuit divina providentia, quæ in sua dispositione non fallitur, in manibus populi Christiani, dictusque Patriarcha, eliminatâ exinde Paganici erroris spurcitiâ, fecit ibidem ad laudem & gloriam divini Nominis, exaltationem Catholicæ Fidei, & consolationem ejusdem populi Christiani, divina officia celebrari, ac fortificari & muniti civitatem eandem, ut Fideles, qui ad acquirendas terras Paganorum partium earundem, & sub cultum Orthodoxæ Fidei reducendas laborare pro suarum animarum salute voluerint, ad ipsam civitatem & portum ipsius applicandi solidum & optimum valeant reclinatorium reperire. Nos autem, tam per literas ejusdem Patriarchæ, quam aliorum Fidedignorum, nec non & quorundam exinde venientium relatis, hujusmodi victoria triumphali, quam de sede suæ magnitudinis dedit Altissimus, cum ingenti lætitia plenius intellectâ, tantorum collatori donorum in humilitate spiritus exolvere curavimus vitulum laborum, & tam per processiones, quam sermones ad Clerum, & populum, laudes fecimus solemniter Domino decantari. Porro de hujusmodi victoria, dilectus Filius, nobilis Vir, Johannes Bonde Domicellus, de partibus illius veniens, & ad tuæ Regalis Excellentiæ præsentiam se conferens, qui præsens in ea extitit, & super gestis per eum inibi laudabilibus multipliciter commendatur, eandem Excellentiam facere, viva voce, poterit plenius certiosem. Rogamus itaque Serenitatem Regiam, & attentius in Domino exhortamur, quatenus quæ, quanta, & qualia Principes Catholici, ad ejusdem dilatationem Fidei, ac suæ salutis & honoris augmentum, possent agere his temporibus, si guerris & dissensionibus suis cessantibus, intendere circa talia procurarent, consideranter attendens, tu Fili carissime, quem ad talia & similia inter cæteros Principes Catholicos Orbis terræ aptum, convenientem, & idoneum reputamus, ad vias pacificas, super guerris tuis, animum Regium dirigas, habiles, effectualiter & inclines; ut in his, quæ Dei sunt, tuisque honori & saluti congruunt, intendere, sicut consideranter affectamus, sicque vires tuæ fortitudinis valeas exercere, ut post cursum vitæ præsentis de Regno temporali, quod obtines, coronam Regni merearis accipere sempiterni.

Datum Avinion. Kal. Februarii, Pontificatus nostri anno tertio.

G. de Aula.

Bulla ad litteras, & Nuncios Regis responsoria de Treugis, & de attemptatis contra Treugas, ac super variis hinc inde tractatis, pacem bellumque tangentibus: anno 1345.

ANNO
1345.

III.
Ex Arch.
Angliæ
Rymer
Tom. 5.
pag. 405.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, carissima in Christo Filio Eduardo, Regi Angliæ illustri, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Præsentatas pridem Apostolatui nostro Celitudinis tuæ litteras recepimus, quarum serie per nos intellectâ ipsæ nobis litteræ admirationis, ne dicamus turbationis materiam præbuerunt. Quæ quidem litteræ effectualiter continebant quod: Licet super dissensionibus

& gueris inter Te, Fili carissime, ac carissimum in Christo filium nostrum, Philippum Regem Franciæ illustrem, suscitatis, tu, pro vitandis damnis & periculis procedentibus ex eisdem, plures vias pacis obtuleris Regi prædicto, ut posses, sicut affectabas, in passagio Transmarino nostro obsequiis intendere Redemptoris. Ipse tamen, te per verba protrahens, nihil facere voluit in effectu, sed pendentibus simulatis tractatibus tibi procuraverat multa damna. Propter quod Tu, volens jus tuum prosequi, ad partes Britanniae te conferre cum armata potentia, ut asseris, curavisti, ubi, Te guerram contra Regem faciente prædictum, supervenerunt Venerabiles Fratres nostri, Petrus Prænestinensis, & Ambaldus Tusulanensis Episcopi, Apostolicæ Sedis Nuncii per nos missi. Quibus tractantibus & mediantibus inter Te ac Regem eundem inite fuerunt invicem Treugæ ac firmatæ, duraturæ usque ad certum tempus, infra quod, coram nobis, de Pacis concordia mutua cum Nunciis hinc inde destinandis interim tractaretur. Ita quod Treugæ ipsæ ubique infra potestatem parium, & specialiter in Ducatu Britanniae, inter Te ac Regem ipsum, & utriusque vestrum adhaerentes, etiam si Jus in eodem Ducatu Britanniae se habere prætenderent, fervarentur. Quod omnes Coadjutores & alligati utriusque partis in tali possessione rerum & bonorum suorum, quæ erant tempore quo inite fuerunt Treugæ, ipsis durantibus remanerent; certis aliis modis & conditionibus appositis in eisdem Treugis plenius & expressis. Et subjungitur præterea in eisdem, quod, cum te sub spe Treugarum hujusmodi, pacis aridente fiducia, Tu, dimissis paucis aliquibus in Britannia, in Angliam rediisses, tuosque, super Tractatu pacis prædictæ, Nuncios ad nostram præsentiam destinasses, Supervenerunt tibi nova, non parum pungentia mentem tuam, de morte, videlicet, quorundam nobilium captorum in Britannia de mandato speciali dicti Regis, & ultimo supplicio Parisiis traditorum: nec non de strage ac depopulatione magna fidelium & subditorum tuorum in Britannia, Vasconia, & locis aliis, tractatibusque subdolis & occultis cum alligatis & subditis tuis habitis, quos tibi auferre, sibi que nitebatur atrahere Rex prædictus, & aliis injuriis & novitatibus, per terram & mare contra dictas Treugas attemptatis, per quæ Treugas ipsas per partem Regis ejusdem reputabas penitus dissolutas. Et quamvis, sic ipsis Treugis dissolutis, guerram potuisses per culpam partis alterius retulisse, ad vitanda tamen guerrarum ipsarum discrimina, si posses reformationem obtinere attemptatorum hujusmodi cupiens experiri, diversis vicibus diversos tuos Nuncios, tam ad tractandum super pace prædicta, quam ad petendum reformationem attemptatorum prædictorum ad nostram destinasti præsentiam, & statutos super hoc terminos prorogasti, resumendi guerram potestate tibi nihilominus reservatâ. Et quia jam statuti elapsi sunt termini ad tractandum, & nulla via pacis rationabilis Tibi vel eisdem Nunciis fuit aperta, nec Rex prædictus attemptata hujusmodi, licet per nostras litteras requisitus pluries, revocare, sed multiplicare curavit contra te injurias & offensas; ut taceres de multis excessibus, per Nuncium nostrum, ad dictas partes Britanniae pro faciendis observari prædictis Treugis destinatum, partem contra Te ac tuos assumendo, commissis; super quibus, ut dicebas, Nos, licet requisiti, Remedium minimè curavimus adhibere. Apud Deum, & sanctam Ec-

clesiam ac Populum debes excusatus haberi, si hujusmodi vim & injuriam, cum aliud, ut proponebas, non reperias Remedium, præsertim ut causam justam te habere asseras, propulsare procura. Quamobrem ut reputans Treugas prædictas ex causis præmissis, quas scis, & loco ac tempore probare intendis, si oportuerit, esse veras, per præfatum Regem, & adhaerentes suos, esse, maxime in dicto Ducatu Britanniae, dissolutas, dicendo, ut cum pace ac reverentia nostra loquaris, Regem eundem, tanquam Vialatorem Treugarum ipsarum, ac inimicum & persecutorem tuum capitalem, & tuorum invasorem Jurium, diffidabas; protestando nihilominus te nolle in offensam nostram vel Sedis Apostolicæ, quos revereri cupis ut debes, nec in alicujus injuriam aliquid attemptare, sed solum cum ordinato moderamine Jura tua prosequi & defendere Te ac tua.

Ideoque Apostolicæ Reformationi quæ metitur singulis aequa libra, devotius & humiliter, quo poteras, supplicabas, ut præmissis in examen debitæ considerationis adductis, de te benigne sentire, teque dignemur habere super his excusatum. Nam præmissa te facere asseris propter defectum Remedii & invitus, ad pacem te offerens, cum eam habere poteris bono modo. Sanè, Fili dilectissime, novit Altissimus qui scrutator est cordium & cognitor secretorum, quod postquam ad summi Apostolatus apicem divina miseratio nos provexit, ad concordiam inter te & eundem Regem procurandam fideliter laboravimus, omni singulari affectione postposita, & adhuc offerimus, non parcendo laboribus aliusque negotiis prætermittis, prout tuæ Celsitudini per nostras tibi missas litteras credimus esse notum. Postquam autem inite fuerunt dictæ Treugæ inter Te dictumque Regem, quæ nobis gaudium non modicum attulerunt, sperantes ex ipsis pacis reformationem perpetuam postmodum provenire, nostro frustrati sumus desiderio usque quaque; confidimus tamen in Domino, quod illud, quod nondum factum extitit, donante ejus gratia, poterit imposterum prosperari. Porro quia illi, qui dictas tuas nobis missas litteras dicitur, rei veritatem forsitan ignorabant, multa posuerunt in eis, & aliqua tacerunt, in quibus erraverunt notabiliter, factum taliter recitando. Novit enim tua Sublimitas, quod licet tractatum & ordinatum in eisdem Treugis extitisset, ut pro pace tractanda solennes Nuncii, quorum essent aliqui de Prosapia regalis generis ad nostram præsentiam mitterentur hinc inde, prælibatusque Rex Franciæ suos Nuncios solennes, inter quos erant, dilecti Filii nobiles Viri, Petrus Dux Borbonefii, & Humbertus Delphinus Viennensis, de genere Regio, & multi alii Prælati, & magnæ auctoritatis Viri, prout ordinatum extiterat, cum mandatis sufficientibus destinavit, qui se ad procedendum in Tractatu pacis hujusmodi multum voluntarios exhibebant. Tu tamen Fili amantissime, quamvis aliquos, inter quos non erat aliquis de Prosapia regali, nisi dilectus Filius nobilis Vir, duntaxat Johannes de Griliaco, miseris; idem tamen Nobilis, sine aliis Nunciis majoribus, tam de genere tuo regio, quam aliis, quos ad nostram præsentiam venturos dicebat, nec procedere nec expectare voluit, sed potius de Curia Romana recessit, qui nec rediit, nec alii de genere tuo prædicto, tui postmodum Nuncii advenerunt. Consideret igitur tua regalis Prudentia, si per nos, aut partem dicti Regis, vel tuam steterit, quo minus ad tractatum processum fuerit dictæ Pacis. Rursus, super eo,

quod,

ANNO
1345.

quod, propter captionem & punitionem illorum nobilium, in eisdem litteris asserunt prædictæ Treugæ violatæ, aliâ tuâ Magnificentiæ scripsisse, & tuis Nunciis dixisse, meminimus, quodd præfatus Rex ad inuestivas litteras nostras, missas sibi super hoc, sic respondit, quodd illi Nobiles, violando ipsas Treugas manifestè in partibus Britannia, ac homicidia, depopulationes, incendia, & alia horrenda maleficia committendo ibidem, flagrantibus huiusmodi & aliis criminibus capti, propter præmissa & alia sua facinorosa scelera, & deinde puniti, exigente iustitia, exiterunt; quodque dicti Nobiles assererent, se non tecum, sed cum dilecto Filio, Nobili Viro, Johanne de Britannia, Comite Montisfortis, confederationes habere. Qui quidem Comes, tunc existens Parisiis, se etiam tecum colligatum nullis confederationibus assererat; nec tuam etiam Excellentiam latere credimus, quod, sicut pars tua conquerebatur de attemptatis per partem dicti Regis, tam in prædictis Britannia, quam Vasconia, & aliis partibus, contra prædictas Treugas, ita etiam, ex aduerso, pars Regis prædicti assererat, quamplurima per tuos & partem tuam attemptata fuisse in eisdem, & aliis partibus, & in mari, etiam contra formam & tenorem Treugarum ipsarum, super attemptatis huiusmodi diversis articulis exhibitis hinc & inde. Directis autem per nos litteris nostris Regi præfato, super reparatione attemptatorum ipsorum pro parte tua prædictorum, Rex idem, super hoc respondendo, nobis per suas litteras intimavit, se velle inviolabiliter observare dictas Treugas, & facere attemptata quæcumque per partem suam, si qua essent, dum tamen tu idem de attemptatis per partem tuam fieri faceres, penitus revocari. Et nihilominus litteris nostris super eo Regi præfato directis, quodd ipse dilectum Filium, nobilem Virum Carolum de Bleis, se asserentem Ducem Britannia, iuvare super his, quæ per eum audiebamus in Britannia fieri, dicebatur, per suas alias litteras nobis sæpe respondit, quod ipsi Carolo, nec in gente, nec in pecunia, nec in aliis quibuscumque, aliquale auxilium præbuerat, aut iuramentum, & hoc idem, dilectus Filius, nobilis Vir Johannes ejusdem Regis Primogenitus, Dux Normannia, verbotenus constanter & frequenter asseruit in nostra præsentia constitutus. Cumque nos etiam eidem Carolo super observatione Treugarum efficaciter scripsissemus, ipse ad nostram præsentiam se conferens subsequenter, præsentibus præfatis Prænestinensi & Tusculanensi Episcopis, asseruit, se nunquam Treugas prædictas aliquantulum inivisse, nec fuerat super hoc requisitus; asserens, quod secundum verba in accipiendis Treugis apposita, non debebat nec poterat in eis modo aliquo comprehendere, prout etiam tuis Nunciis in Curia existentibus, ante recessum ejusdem Caroli, diximus seriosius explicandum. Demum cum super reformatione attemptatorum contra ipsas Treugas, de quibus conquerebantur utriusque partis Nuncii, exhibitis diversis Articulis, ut præmittitur, hinc & inde, qualiter valerent utilius fieri, ageretur; quamquam Nos id auctoritate Apostolica, ex nostri officii debito, maxime cum Religione juramenti firmatæ inter cætera fuerint ipsæ Treugæ, facere valeremus; tamen propter multa vitanda scandala, & certas causas alias, expeditius visum fuit, quod de voluntate ac consensu partium procederemus ad ea. Et licet per nos dictis Nun-

ciis dictum fuerit, quod, attentis Articulis super attemptatis eisdem diversitatibus; & involutionibus ex illis procedentibus, quæ longam & diffusam indagine exigebant, sic faciliter & utiliter ad Tractatum pacis & Reformationem attemptatorum ipsorum simul procedi poterat, sicut solum ad reformationem attemptatorum prædictam; nota tamen dictata fuerit per ipsos tuos Nuncios super litteris opportunis, per Te, ac Regem prædictum concedendis, nobisque mittendis, super revocatione attemptatorum huiusmodi per nos, ut præmittitur, facienda; quam notam eidem Regi Francia misimus, qui litteras, secundum eam confectas, & suo sigillo sigillatas, promptè ac liberè absque præiudicio termini nobis misit. Tu verò, Fili præcarissime, tuas ad nostras destinasti super hoc litteras, sed adeò brevem terminum continentes, quodd à tempore præsentationis earum computando, infra illum vix potuisset benè ac commodè huiusmodi Reformationis negotium inchoari. Cæterum ad ea, quæ de Nuncio nostro, misso in Britanniam, arguendo facta sua, prædictæ tuæ litteræ subungebant, breviter respondemus, quod nos displicenter audito, nonnulla contra prædictas Treugas in dictis partibus Britannia attemptari, prædictum Nuncium, pro eis observari tenacius faciendis, ad partes ipsas providimus destinandum; qui sicut nobis sæpe relatum extitit, se quantum poterat cum iustitia, & reperiebat favorabiliter parti tuæ, gessit, de quo dictus Carolus per litteras & Nuncios nobis graviter est conquestus. Si verò aliqua injusta vel injuriosa fecit idem Nuncius, ignoramus; sed statim, auditâ de ipso querelâ tuarum gentium, ipsum revocavimus, quamvis se per suas litteras multum super hoc excusaverit; & deinde rediens ad Sedem Apostolicam verbo tenus se excuset; & si nobis innotuissent aliqua de prædictis, ipsum correxissemus, & adhuc, si nobis de illis constaret, corrigeremus, iustitia exigente. Sed de civitate Venetensi, quæ secundum tenorem Treugarum ipsarum, in manibus Nunciorum nostrorum prædictorum, nomine nostro, & Ecclesiæ Romanæ, remansit, & toto tempore Treugarum eodem nomine teneri debuit & etiam gubernari, & de qua in fine Treugarum suam poterat idem Nuncius facere voluntatem. Quam, illi de parte tua, expulsis de ipsa illis, qui eam nostro & Ecclesiæ Romanæ nomine tenebant & regebant violenter & turpiter, in nostrum & ejusdem Ecclesiæ contemptum & opprobrium, veniendo contra Treugas, notorie occuparunt, mentionem eadem tuæ litteræ non fecerunt prædictæ; Attendat autem tua Regalis Circumspectio, si hæc debeamus & possimus sub dissimulatione conniventibus oculis pertransire. Denique, cum dilecto Filio, nobili Viro, Henrico Comite Derbeya causa devotionis suisque aliis opportunitatibus, ad Sedem veniente Apostolicam, ac à nobis lætanter & benignè recepto, super modis & viis quibus melius, utilius, & facilius posset attingi ad pacis reformationis prædictæ scopum, tractatus habuimus familiariter & secretè; & attendentes diligentius, quod tu, Fili dilectissime, quem distributor gratiarum omnium multis virtutibus decoravit, ad prosequendum Dei negotium adversus hostes Fidei Christianæ, inter cæteros Principes Catholicos Orbis terræ, valde idoneus existebas, perpendimus, & in tractatibus familiaribus & secretis huiusmodi revolvimus, Nos & Comes prædictus, quod per viam Passagii, ad liberandam de manibus infidelium

ANNO
1345.

ANNO
1345.

Terram Sanctam, defendendamque & dilatandam in partibus Transmarinis fidem Catholicam ad pacis reformationem prædictæ, via facilior, & honorabilior videbatur; quodque contemplatione ipsius negotii Transmarini, ob honorem Divini Nominis, multa, quæ aliis essent difficilia, facilia, largiente Domino, redderentur. His autem & aliis multis utilibus, inter Nos & Comitem suprædictum, sub-familiari & secreto Tractatu hujusmodi, colloctis, idem Comes, de Romana Curia cum gratia nostræ benedictionis recedens, & ad partes Angliæ tuamque præsentiam se conferens, præmissa, per nos & ipsum tractata, & colloctata, ut præmittitur, tuæ Celsitudini exposuit seriôsè, sicut nobis per suas litteras, & dilectum Filium Johannem de Ripis, Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, Penitentiarium nostrum, tunc Confessorem suum & Nuncium, studuit intimare. Verùm quia idem Nuncius se habere asseruit in mandatis, ut dilecto Filio, Johanni Offerde, Decano Ecclesiæ Lincolnienis, tunc in Romana Curia existenti, aperiret præmissa, & super hoc, tam tuas Regias, quam ipsius Comitis litteras directas Decano præsentasset prædicto. Nos eisdem, Decano & Nuncio ad nostram præsentiam evocatis, & aliqui super prædictis habita collatione cum eis, nobis & ipsis concorditer visum fuit, quòd, anrequam appropinquarem ad locum, de quo nobis scriperat dictus Comes, propter multas utilitates, quas tibi per eundem Nuncium explicare volumus viva voce, honori nostro & commodo negotiorum hujusmodi expediens admodum videbatur, nos de intentione partium, ne labor noster esset delusorius vel inanis, aliqua magis specificè præsentare; Quamobrem præfato Comiti inscripsimus, ut de intentione tua super prædictis nos sub secreto certiores efficere procuraret, quia parati eramus, sicut condixeramus cum ipso, efficaciter laborare. Postmodum autem, dilecti Filii, Johannes de Thoresby, Canonicus Lincolnienis, & nobilis Vir Radulphus Pigornel, miles, tuæ Celsitudinis Nuncii ad nostram præsentiam cum litteris tuis Regiis de credentia venientes, & quæ inter nos & dictum Comitem prolucata & tractata, sicut præmissum est, & tibi per eum plenius exposita fuerant, pro parte Regia, sub commissa sibi credentia, recensentes apud nos insliterunt, ut ad locum, de quo nobis præfatus Comes scriperat, appropinquare vellemus; Quibus nos respondimus, & tibi Fili carissime duximus per nostras litteras respondendum, quod in his, quæ inter nos & memoratum Comitem colloctata & tractata fuerant, ut præfertur, persistebamus, & persistere intendebamus veraciter & constanter, ac circa Reformationem dictæ pacis, & promotionem negotii dicti Passagii, ad quæ afficiebamur, & afficimur plenè affectibus, inter cætera ferventia vota nostra, eramus laborare parati, etiã ad locum accedendo prædictum, non parcendo maximis exinde secuturis laboribus & expensis. Sed, sicut cum præfatis Decano & Johanne de Ripis condixeramus, & Comiti rescriperamus prædicto, hujusmodi appropinquatio nequaquam expediens videbatur, quousque de tua & Regis prædicti essemus intentionibus super his magis specificè informati. Quapropter tuam Excellentiam rogandam duximus & horrandam, ut attentis bonis ejusdem pacis inenarrabilibus, & negotii dicti Passagii commodis & honoribus, te nobis velles sub secreto aperire prædicto; quia nos procurare intendebamus, quantum bono modo

possemus, quod Rex prædictus se nobis, super sua intentione, similiter aperiret; ut si videremus materiam ad viam pacis prædictæ dispositam, tam ad appropinquationem prædictam, quam ad alia, quæ per nos fieri possent, in hac parte, commodius, libenter, & placidè nos disponere valeremus. Post recessum autem Nunciorum tuorum prædictorum de Curia, intellecto & nobis intimato, quod, facta tibi relatione de his, quæ responderamus ipsis Nunciis, & perceptis per te, quæ nostræ inde tibi & dicto Comiti directæ litteræ continebant, salubri & sano ductu consilio, eundem Comitem & dilectum Filium, nobilem Virum, Bartholomæum de Burgash, Nuncios tuos idoneo mandato suffultos, ac de intentione tua hujusmodi plenius informatos, ad nostram pro præmissis ordinaveras præsentiam destinare. Nos volentes veritatem & æquitatem in omnibus observare, præfato Regi, cui antea nihil de præmissis per nos directum fuerat, scripsimus super his, sicut vidimus expedire; & nihilominus, ut secretius sibi aperirentur prædicta, venerabilem Fratrem nostrum, Guidonem Episcopum Eduensem propterea providimus specialiter ad ejus præsentiam destinandum. A quo quidem Rege responsum recepimus nobis gratum, videlicet, quod mox, dum ipse audiret tuos prædictos Nuncios, mare veniendo ad eandem nostram præsentiam transmissis, suos solennes Nuncios, sufficienti potestate munitos, & de sua intentione plenè instructos ad eandem nostram præsentiam mittere non tardaret.

Cumque, concessis per nos & Regem præfatum litteris de conductu securo pro tuis prædictis Nunciis eorumque familiis & rebus juxta formam, quam alii tui Nuncii, qui tunc erant in Curia, dictaverunt, Nunciorum tuorum prædictorum cum gaudio & ingenti desiderio præstolaremur adventum, supervenerunt rumores displicibiles, Citharam exultationis in lætum tristitiæ, proh dolor! convertentes, scilicet, quod prædicti non venirent Nuncii, nec illos vel alios mittere intendebas, & nihilominus alii tui Nuncii, qui tunc erant, ut præmittitur, in Curia, recesserunt abinde. Ponderet igitur Circumspectio Regia, cogitet & recogitet diligenter, cui, si ad præmissa, utique sancta, salubria, honorabilia, & valde utilia, processum non extitit, culpa meritò debeat imputari.

Et si, attentis his quæ superius narrata sunt, veritate utique fultis & subsistentibus, sicut tua Prudentia Regia planè novit, Treugæ prædictæ per partem Regis ejusdem dici possint, prout in prædictis tuis litteris scribitur, violatæ, nobisque impingi valeat, quod negligentes vel remissi fuerimus super remediis apponendis: Et si etiam tui Consilarii sano tibi consilio suaserint, quod contra easdem Treugas, per te juratas, sic inconsultè venires, teque Judicem faceres, per Regem præfatum ruptas ipsas Treugas in eisdem tuis litteris asseuendo; præsertim cum, sicut præmissum est, utraque pars conquereretur, & exhiberet Articulos, super attemptatis & reformatione ipsorum. Et si nobis, qui, licet insufficientibus meritis, locum tenentes in terris Regis pacifici & excelsi, prædicare, procurare, fovere, ac nutrire pacem debemus inter cunctos Christianos, ac guerras, dissensiones, & odia tenemur quantum possumus extinguere, ac de medio fidelium remove, quique pro pace tua, & dicti Regis, sicut præmissum est, cordialiter & fideliter laboravimus & laborare intendimus, scribi debuit diffidatio suprædicta. Et nihilominus, si atten-

debant

ANNO
1345.

ANNO
1345.

debant litterarum compositores prædictarum, ponendo dictam diffidationem in eis, quod nos, qui pacem evangelizare cupimus & debemus, & specialiter ad pacem prædictam cordialiter afficimur, ut præfertur, guerrarum & dissensionum existeremus Nuncii & Præcones, quorum in hac parte cogitatus, si talis forsan fuerit, temerarius extitit, procul dubio præsumptuosus, damnabilis & inanis. O Fili prædilectissime! utinam intrâ præcordia Regia revolves diligenter, quanta tuæ salutis merita, quantæque laudis præconium, & honoris cumulum acquires, & celebris memoriæ gloriam in tuo nomine poneres, si reformata cum eodem Rege pace rationabili, ad quam purâ, iustâ, & rectâ intentione dirigebamus, & dirigimus sollicitudinis nostræ studia, ut præfertur, ad prosequendum Dei negotium, ad quod te Creator omnium aptum fecit, & nos attentis universis circumstantiis, ut sæpe diximus, non indignè, reputamus valde idoneum, te, inclitæ memoriæ, Progenitorum tuorum Regum Angliæ clara sequendo vestigia, disponeres cum effectu, ut exerceres adversus hostes Fidei Catholice vires tuas. Porro acerbitate mentis & dolore cordis affligimur, quod aliqui, qui forsan sua magis quærunt venari lucra propria, quam intendere tuis honoribus & saluti, te deviasse videntur ab huiusmodi proposito, & ad illa, quæ Deo displicent, tuisque commodis, honoribus, & saluti non conveniunt, proh dolor! induxisse. Quantum autem acceptum sit Deo negotium defensionis & dilatationis Fidei Orthodoxæ, ceptum in Transmarinis partibus contra Turchos, claret ex stupendis miraculis, quæ Divinæ pietatis clementia, in diversis partibus, pro dicto negotio, sicut ad nos fide digna tam verbalis quam litteralis relatio pertulit, operatur. Habet, nempe, ipsa relatio, quod Cruces fulgentes in plerisque apparuerunt partibus, ad quas concurrentes Fideles multa sanitatis beneficia, illi videlicet, qui gravabantur infirmitatibus, reportarunt. Ex quibus intelligentes multi Nobiles & Potentes, se per hoc ad vindicandas crucifixi Redemptoris injurias invitari, multitudo eorum innumerabilis, & specialiter de partibus Italiæ, nonnullis ex eis, videlicet, commissa patricidia, fratricidia, & alia delicta gravia, pro reverentia Redemptoris, in diversis locis, sibi adinvicem remittentibus, pacemque reformantibus, ad partes Ultramarinas contra Turcos prædictos cum armorum potentia se accinxerunt hætenus & accingunt. Nec, quod ulterius eadem relatio ad nos lætanter perduxit, prætermittendum credimus vel silendum, quod post felicem transitum, bonæ memoriæ Henrici Patriarchæ Constantinopolitani, Apostolicæ Sedis Legati, occisi ab infidelibus, supra turrem civitatis Smirnenfis, quam, dum viveret, inhabitabat Patriarcha prædictus, & quæ turris Patriarchæ vulgariter dicitur, lux magna visa est pluries, ad prosecutionem operis Dei strenuam corda fidelium excitans & inflammans. Agere namque bella talia decet Principes Catholicos & devotos, non ad effundendum Redemptorum pretioso cruore Dominico sanguinem inhiare. Rogamus itaque Celstitudinem tuam Regiam, & in Domino attentius exhortamur, tibi nihilominus, sub virtute juramenti præstiti super eisdem Treugis, injungentes, quatenus civitatem prædictam Venetensem in manibus Nunciorum nostrorum prædictorum nomine nostro regendam, in statu quo erat tempore occupationis & dejectionis illorum, qui eam nomine, ut præ-

fertur, regebant, eandem reduci facias tenendam pro toto tempore Treugarum ipsarum, & regendam modo & forma expressis in Treugis supradictis. Et nihilominus ad observationem Treugarum earundem, omisis hostilibus & bellicis aggressionibus & insultibus, redeas, easque pro toto tempore ipsarum, videlicet, usque ad instans festum Beati Michaelis & abinde usque ad annum continuum, pro parte tua observes inviolabiliter, & facias observari; cum per eundem Regem idem velimus fieri, & inde sibi scribamur per litteras opportunas. Pro certo sciturus, Fili præcarissime, quod negligere nequibimus, quò minus, attentis Treugarum ipsarum utilitatibus, & tam juramenti, quam aliis firmitatibus, quibus roboratæ fore noscuntur, contra fractores & violatores earum, prout rationis fuerit, & ad nostrum pertinebit officium, procedamus. Postremo precibus & exhortationibus eisdem affectu paterno addicimus tuam Excellentiam, per Dei misericordiam obsecrantes, ut ad dictæ pacis Tractatum redeas, & pia mentis affectione intendas, tuos idoneos Nuncios, plena potestate suffultos, pacisque prædictæ voluntarios, ac ipsius zelatores fideles & fervidos, ad nostram præsentiam propterea destinando; quia pro certo, sicut sæpe diximus, Nos cum recta intentione solum Deum habendo pro oculis, modos & vias, ad laudem Dei, commodum negotii Fidei, ac utriusque partis honorem & utilitatem, non dirigendo, quoad hoc, affectum nostrum ad unam partem plus quam ad aliam, sed librando dumtaxat stateram veritatis & justitiæ, perquirere, tractare, ac prosequi studebimus, quantum cum Deo expedire videbimus, aliis postpositis negotiis & laboribus non vitatis; & super his dicto Regi scribere intendimus, ipsumque, pacis faciente auctore, reperire cupimus super his benevolam & benignam. Sic te, Fili carissime, super præmissis & eorum singulis, quæsumus, persuasus quod Deum tibi constituas propitium, & affectu pacis dulcedine Redemptoris ejusdem obsequiis inrendere valeas, sicut te votivè appetere audivimus, & nos etiam affectamus; exinde coronam regni perpetui, præter laudis humanæ præconium, feliciter percepturus. Rursus, Fili amantissime, quia tuæ voluntatis propositum, utinam favorabile & benignum, scire super his affectamus, quæsumus, ut de illo nos certiores efficere quanto citius non postponas.

Datum Avinioni duodecimo Calendas Augusti, Pontificatus nostri anno quarto.

A. de Lauac.

Fratres Hospitalis B. Mariæ de Caritate in Dicelesi Catalaniensi sub ordine & regula Sancti Augustini constituit: anno 1347.

IV.
Ex Martene
Anecd.
Tom. I.
col. 1392.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Episcopo Caraluniensi Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Desiderantes statum Hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet regi